

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng Chủ Nhật, ngày 07/09/2025.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 186: Tu giới được định, tu thiện được phước báu

Phật chú trọng dạy bảo chúng ta ở chỗ tu định chứ không phải là tu phước báu. Cho nên chúng ta phải biết điều gì là trọng, điều gì là khinh! Ở thế gian có nhiều người làm thiện lớn khắp thiên hạ nhưng họ lại không giữ giới, vậy thì họ không phải là người tu theo Phật. Nói như vậy để chúng ta hiểu rõ thế nào là chánh, thế nào là tà, thế nào là chân, thế nào là ngụy! Cũng là để chúng ta không còn thắc mắc vì sao một người thiện lành nhưng vẫn là người không tu.

Làm thiện chỉ được phước, tu giới mới được định. Ở thế gian có ai vi phạm điều luật thì sẽ có chế tài xử phạt nhưng giới luật của nhà Phật thì không có chế tài. Nếu bạn tu giới thì bạn được định, bạn mới giải thoát sanh tử, vượt thoát được luân hồi. Điểm này có vẻ dễ hiểu nhưng không mấy người hiểu thật sự đâu! Người ta có thể xây dựng một chuỗi nhà hàng chay khắp nơi, thậm chí có những quán chay chấp nhận hạ giá bán ở mọi sản phẩm chỉ còn 8000 đồng và cuối ngày, họ sẽ tự bù phần thiếu hụt đó. Chúng ta cho rằng họ đang làm việc thiện lớn, tuy nhiên, điều quan trọng là họ có giữ giới không? Chúng ta phải lưu ý điểm này.

Phật giáo huấn các đệ tử là: “*Cần tu Giới Định Tuệ, diệt trừ Tham Sân Si*”. Đây mới là trọng! Còn tu tập và làm việc phước báu lợi ích chúng sanh chỉ là thứ yếu. Từ lâu chúng ta làm vườn rau, tặng lò sản xuất đậu phụ đều chỉ là thứ yếu, không thể vì hôm nay bạn việc vườn rau, lò đậu mà trễ nải, hay bỏ quên việc niệm Phật.

Hòa Thượng nói trong tất cả các Kinh điển, Phật dạy chúng ta trước tiên là đoạn ác tu thiện, vậy thì tiêu chuẩn của thiện ác nằm ở chỗ nào? Đa phần chúng ta hiểu là làm việc lợi ích cho người là thiện. Chỗ này Hòa Thượng nói Phật pháp lấy giới luật làm tiêu chuẩn. Giới cùng thiện không giống nhau. Mục đích của giới là được định còn mục đích của thiện là được phước. Có định rồi mới sanh trí tuệ, khi có trí tuệ chúng ta mới rõ ràng tường tận, mọi sự mọi việc xung quanh. Thậm chí chúng ta có thể biết rõ khởi tâm động niệm nào của mình là tốt hay xấu, nên hay không nên.

Theo Hòa Thượng phước báu thì không thể ra khỏi tam giới. Bạn tu phước thì bạn vẫn ở trong tam giới này, lục đạo, sáu cõi để hưởng phước. Còn tu giới thì có thể siêu vượt tam giới. Bài học này rất là quan trọng. Hòa Thượng từng nói thẳng địa danh của một nơi và khẳng định nơi đó chỉ thích tu phước, thích làm thiện và Ngài không nói

rằng mọi người ở nơi đó thích tu giới. Điều này cho thấy Hòa Thượng đã nhắc chúng ta tu giới là quan trọng.

Trên Kinh Phật nói rất rõ ràng: *“Cho dù cúng dường hằng sa Thánh, không bằng kiên đồng cầu chánh giác”*. Nếu chúng ta có duyên cúng dường 1 vị Phật, 10 vị Phật đã là việc cực kỳ khó. Cũng vậy, chúng ta có đủ năng lực để cúng dường hằng sa Thánh thì đây là điều khó hơn nữa. Tuy nhiên, việc này vẫn không bằng việc kiên đồng cầu chánh giác-tức là cầu giải thoát, trong Tịnh Độ, chính là kiên dũng cầu vãng sanh.

Hòa Thượng nói: ***“Giới là được định, thiện là sanh phước. Mục tiêu này hoàn toàn khác nhau.”*** Tà ma ngoại đạo đã lợi dụng điểm này để tích cực khuyên người ta làm việc thiện. Cách khuyên này khiến người ta tin và chạy theo vì họ thấy đó là thiện. Tuy nhiên, điều sơ hở mà con người không thấy là họ chỉ chạy theo để làm việc thiện mà không giữ giới. Trước đây, tôi từng nghe kể rằng có một người, khi nói pháp thì hay như hoa trời rơi rụng và làm thiện thì rất nhiều nhưng người này lại có vợ bé. Sau khi thông tin có vợ bé hé lộ, người ta còn biết anh này còn tham thố rất nhiều việc của người khác để bù đắp chỗ hao tổn. Người như anh ta vẫn thu hút nhiều người đi theo. Chúng ta phải quán sát để biết rằng đó là năng lực của Ma. Lời nói của người này có ma lực làm cho người khác phải nghe. Họ làm cho Ma thì phải có ma lực hỗ trợ. Anh ta, ngay đến chuẩn mực làm một người bình thường còn không có.

Cho nên, giới là khuôn phép, là quy định không thể vượt qua. Người nào phạm giới thì chúng ta biết rằng họ không tu Phật mà tu theo Ma. Lúc Phật sắp nhập Niết Bàn, A Nan hỏi Phật rằng: *“Khi Phật còn tại thế, chúng con nương theo Phật vậy khi Phật nhập Niết Bàn, chúng con biết nương vào ai?”* Phật trả lời là: *“Lấy khổ làm Thầy, lấy giới làm Thầy”*.

Khổ ở đây không phải là tối ngày làm cho mình khổ mà khổ có nghĩa là chúng ta làm mọi việc lợi ích chúng sanh mà không nề hà bất kỳ gian khó nào. Cũng vậy Hòa Thượng lúc còn trẻ khỏe, một ngày giảng 9 tiếng, sau đó thời gian giảng Kinh của Ngài giảm dần, còn 4 tiếng, 2 tiếng và sau cùng, lúc Ngài về già, Ngài chỉ giảng vài phút để thị giả ghi âm lại. Đây là lấy khổ làm thầy, là vì tất cả chúng sanh mà làm tất cả các việc cần làm, miễn sao chúng sanh được lợi ích. Khổ không phải là tóc tai, quần áo quá giản dị, ăn cơm thiêu, cơm hẩm. Ấy vậy mà có người hiểu chữ khổ mà Phật dạy theo cách này.

Hòa Thượng ở điểm này nói rất rõ: ***“Trong 10 thiện, mục đích của “không sát sanh, không trộm cắp, không tà dâm, không vọng ngữ” là tu phước. Còn mục đích của “không sát sanh, không trộm cắp, không tà dâm, không vọng ngữ” trong năm giới là tu định. Trên tên gọi thì giống nhau, thế nhưng trên cảnh giới tu học thì hoàn toàn khác nhau. Tiêu chuẩn tuyệt đối của thiện ác, Phật đều dạy cho chúng ta rất rõ ràng. Điều gì tương ứng với tự tánh thì đó là thiện và trái với tự tánh thì đó là ác. Tự tánh của chúng ta vốn dĩ là thuần tịnh thuần thiện”***.

Tương ưng với tự tánh là gì? Hòa Thượng giải thích rất dễ hiểu. Đó là: *“Việc tốt cần làm nên làm, không công không đức”*, đây là điều hết sức tự nhiên. Chúng ta tu hành theo Phật pháp Đại thừa. Tâm thái người tu theo Phật pháp Đại thừa như thế nào? Người tu hành Phật pháp Đại thừa là việc ác không làm nhưng việc thiện thì phải tích cực làm. Chúng ta không chỉ dừng lại ở việc cho rằng: *“Tôi không làm việc ác là được rồi, còn việc thiện này thì làm ít thôi! Cứ làm chậm chậm thôi! Làm từ từ thôi! không cần phải vội.”* Đây không phải là tinh thần của người có tâm rộng lớn.

Chính vì lẽ này mà trong mùa hè năm nay, số lượng trại hè vượt quá kế hoạch ban đầu mà chúng ta đưa ra. Những trại hè sau này đều lớn nhưng chúng ta không bỏ cuộc, chúng ta vẫn làm. Trong chữ *“Đại thừa”*, *“Đại”* là to, *“thừa”* là xe. Xe 50 chỗ đi được 50 người, xe 4 chỗ thì không đi được 10 người. Trong chữ *“Tiểu thừa”*, *“Tiểu”* là nhỏ, *“thừa”* là xe, xe nhỏ thì không chở được nhiều người. Tâm lượng nhỏ thì có thể dung chứa được bao nhiêu? Tâm lượng lớn thì có thể dung chứa được rất nhiều. Trên trang web Tịnh Không Pháp Ngữ, hiện có hai câu nói của Hòa Thượng: *“Từ bi trùm pháp giới, thiện ý khắp nhân gian”*. Đây chính là Đại thừa.

Hôm trước tôi khuyến khích mọi người ủng hộ cho nhân dân Cu Ba, đây chính là bố thí quốc tế. Trong khi đó, có những người co hẹp tâm lượng, suốt ngày chỉ luẩn quẩn trong gia đình không vượt qua được. Khi có gia đình, chúng ta dường như bị hút về gia đình. Đến khi có con, chúng ta làm như chỉ có mình chúng ta có con, thiên hạ này chẳng ai có con! Nếu chúng ta có tâm quá nhỏ bé thấp hèn như thế thì đứa con trong bụng, chúng có hồ thẹn vì chính chúng ta không? Nó thấy cha mẹ dụng tâm tự tư ích kỷ, nhỏ nhen thì nó rất xấu hổ. Đáng lẽ nó đến thế gian để hy sinh phụng hiến thì từ trường của cha mẹ sẽ làm ảnh hưởng đến đứa con, khiến nó đổi tâm, nó sẽ phá thế gian này.

Tôi đang ở cùng đứa cháu ngoại, cháu mới 10 tháng tuổi, nhưng mọi hành động tôi làm đều khắc in trong nó. Khi tôi niệm Phật, cháu liền chấp tay. Khi tôi đọc Đệ Tử Quy, cháu liền im phăng phắc. Mọi ý niệm, hành động của người lớn đều ảnh hưởng rất lớn đến tâm hồn của em bé vừa hình thành trong thai Mẹ. Cho nên lúc cần thai là vô cùng quan trọng. Giáo dục lúc trẻ ra đời là trẻ một nấc và lúc trẻ ngoài 3 tuổi lại trẻ thêm một nấc nữa.

Tâm lượng rộng thì dung chứa được tất cả, trên Kinh Phật dạy: *“Tâm bao thái hư, lượng khắp pháp giới”*. Hòa Thượng dạy chúng ta thiện ác ở nơi nhà Phật được phân định rất rõ ràng, tương ưng với tự tánh là thiện, trái tự tánh là ác. Ở thế gian, có người làm thiện rất lớn nhưng có mục đích để xây dựng bá đồ cá nhân, thì đó không phải là thiện. Họ càng làm càng chướng ngại, càng làm thì tai ương càng sẽ đến. Ngay tại quốc gia cũng nghiêm ngặt đối với dòng tiền từ thiện vì những đồng tiền đó có thể không sạch. Khi xưa Thích Ca Mâu Ni Phật dạy bảo đệ tử khi nhận đồ cúng dường phải hỏi rằng vật cúng này có thanh tịnh không?

Thế gian thì có chuyện: “*Bóp cổ miền xuôi nuôi miền ngược*”. Người nhận cúng dường thấy người ta làm việc sát sanh, làm việc sai trái thì phải ngăn cản. Nếu ngăn cản không được thì phải báo quan, vì đó là việc làm có hại cho cộng đồng. Nếu nghĩ rằng, làm có sao đâu, họ làm để có tiền cúng dường, để bù đắp thì sai rồi. Cho nên chúng ta phải hiểu rõ thế nào là thiện, là ác? Thiện ác chỉ là đối đãi, Phật pháp phải vượt qua cả sự đối đãi này, tức là tạo Tịnh Nghiệp. Đó là dụng tâm vô tư vô cầu để làm mọi việc. Việc làm đó không chỉ tốt ở hiện tại mà còn tốt ở đời sau nữa.

Việc thúc đẩy Văn hóa Truyền thống, việc sưu tập những tấm gương đức hạnh Việt Nam, việc khuyến khích mọi người hành hiếu dù ở thời đại 4.0 hay tương lai về sau đều là những điều cần thiết. Khi nào con người không phải là con người, mà là robot thì mới thấy không cần. Tôi từng thấy rằng một người đã chết, 3, 5, 7 tiếng mà khi đưa con quỳ lay sấm hỏi thì nước mắt từ trong khóe mắt của người chết vẫn chảy ra. Đây là sự thật, không phải mê tín!

Hòa Thượng nói: “***Tuy rằng nói tiêu chuẩn của thiện ác nơi Phật pháp là quá cao, chắc là chúng ta không với tới. Kỳ thật cao là rất cao, bắt tay vào không phải là khó lắm! Vì sao nói là không khó? Vì chúng ta tu học Tịnh Độ. Tông phái Tịnh Độ chủ trương trì danh niệm Phật. Câu Phật hiệu này là danh hiệu của tánh đức nên niệm câu A Di Đà Phật này chính là xứng tánh khởi tu, toàn tu tức tánh. Người niệm Phật chân thật biết được cảnh giới này không nhiều. Pháp môn niệm Phật này từng câu đều tương ưng với tự tánh.***”

Khi mới khởi tu thì khó nhưng đến khi niệm niệm nối nhau, hàng phục được vọng tưởng rồi thì lúc đó mới là xứng tánh. Khi chúng ta mới tu, niệm Phật 1 tiếng đồng hồ sẽ cảm thấy sao mà dài quá! Nếu tu tập, niệm Phật một thời gian thì thấy 1 giờ trôi qua rất nhanh. Lay Phật cũng vậy, 100 lay cảm thấy rất mệt nhưng đến khi lay được 500 lễ thì thấy bình thường.

Một vị thầy cư sĩ từng nói với tôi rằng một ngày thầy lay Phật 10 tiếng nhưng thầy cảm giác như lay chỉ có 10 phút. Giống như vị thiền sư mà Hòa Thượng kể là khi vị Hòa Thượng này bắc nồi nấu khoai, trong lúc chờ, Ngài ngồi thiền một chút, thế là Ngài vào định luôn. Đến khi mọi người gõ cửa đến nhà chơi, Ngài mới xuất định, liền lấy khoai mời mọi người thì nồi khoai đã mọc xanh. Hỏi ra thì Ngài đã nhập định thời gian rất lâu và bây giờ đã là Tết rồi. Ngài còn nói với mọi người rằng Ngài vừa mới bắc nồi khoai. Cảnh giới này nghe thì khó hiểu nhưng chúng ta cũng có thể thể hội được.

Chúng ta từng biết đến những người chơi điện tử, đánh bài đều là thức trắng đêm hết ngày này qua ngày khác mà không hề mệt mỏi, họ cũng có sức định. Nhưng đây là tà định. Chúng ta ngồi tán dóc 3 đến 4 tiếng đồng hồ thì thấy thời gian trôi nhanh quá! Vậy mà, nếu chúng ta dành ra 3 đến 4 tiếng đó ngồi niệm Phật thì chúng ta lại thấy thời gian trôi quá chậm, và cảm giác mình quá khổ sở. Rõ ràng chúng ta có thể làm được nhưng thường là trong tà định chứ không phải là chánh định.

Hòa Thượng nói: ***“Hằng ngày chúng ta niệm Phật chính là thiện ở trong thiện. Không có thiện nào tốt hơn thiện này. Đây gọi là chí thiện viên mãn – thiện đạt đến cứu cánh viên mãn, không hề có một chút kém khuyết. Nếu nói điều này với những người học Phật thông thường thì khi họ nghe xong, họ sẽ lắc đầu và cho rằng không phải như vậy. Nếu đọc nhiều kinh luận Đại thừa thì chúng ta sẽ thấu hiểu, chúng ta sẽ thể hội được.***

“Giới là giới luật và luật là pháp luật. Giới luật chính là tuân thủ pháp. Thế nhưng Phật vì chúng ta chế định giới luật tuyệt nhiên không giống như ở thế gian. Vì sao không giống? Vì mục đích hoàn toàn khác nhau. Mục đích giới luật của Phật pháp chính là giúp chúng ta đạt được định, muốn chúng ta khai mở được trí tuệ, muốn chúng ta ra khỏi tam giới, chứng được đại Bồ Đề. Chúng ta phải biết tiêu chuẩn của nó hoàn toàn khác nhau.”

Hằng ngày chúng ta nhớ đến câu Phật hiệu chính là thiện ở trong thiện. Tuy nhiên, cũng có nhiều người cho rằng mỗi ngày không cần làm gì cả mà chỉ cần nhiếp tâm trong câu Phật hiệu. Chúng ta cần phải xét kỹ rằng họ có phải là đang chân thật chỉ niệm Phật không? Hay là đang niệm Phật trong vọng tưởng, trong tán loạn? Mọi thứ họ đều lười biếng chênh mảng nhếch nhác nhưng chỉ mỗi niệm Phật là họ tưởng rằng mình đang chuyên cần lắm. Chuyên cần là thế nhưng vì sao họ càng niệm Phật thì càng phiền não.

Hằng ngày nếu niệm Phật với tâm không vọng tưởng là điều rất khó. Vậy thì chúng ta phải niệm Phật như thế nào? Tổ sư Đại đức trong Tịnh Độ có dạy là trì giới niệm Phật – tức là giữ giới mà niệm Phật. Khởi tâm động niệm của chúng ta phải nằm trong phạm trù của giới luật. Giới luật của Phật không giống với pháp luật, quy chế, quy điều ở thế gian là do mục đích đưa ra giới luật là khác nhau. Ở thế gian, mục đích của quy tắc, quy điều trong công ty có tính ràng buộc nhằm giữ gìn kỷ cương còn mục đích giới luật của Phật pháp là để giúp người tu hành được định, khai mở trí tuệ, ra khỏi tam giới, chứng được đại Bồ Đề.

Bài học này dạy rõ cho chúng ta vì sao phải giữ giới. Trong khi nhiều người làm thiện nhưng không giữ giới thì chúng ta vừa làm thiện vừa phải giữ giới. Đây là điều quan trọng! Người tích cực làm thiện mà không giữ giới thì không phải là người chân thật tu theo Phật. Giữ giới là để được định, còn làm thiện là để tu phước báu. Hai điều này hoàn toàn khác nhau. Nhiều người vẫn còn mơ hồ cho rằng hằng ngày làm việc thiện nghĩa là đang tu hành. Đúng là tu nhưng chỉ là tu phước báu. Người tu phước báu vẫn chỉ ở trong tam giới để hưởng phước.

Thậm chí, chúng ta còn phải hiểu rất sâu sắc rằng người thực hành ***“không sát sanh, không trộm cắp, không tà dâm, không vọng ngữ”*** trong 10 thiện cũng chỉ là tu phước. Còn người thực hành ***“không sát sanh, không trộm cắp, không tà dâm, không vọng ngữ”*** trong năm giới mới là tu định. Cho nên nhất định là phải giữ giới.

Hòa Thượng nói người niệm Phật mà không giữ giới thì không thể vãng sanh. Không giữ giới là ngày ngày miệng thì niệm Phật nhưng thân vẫn phạm phải giới trọng, vẫn “*sát đạo tâm vọng*”. Bài học hôm nay, Hòa Thượng dạy chúng ta biết tiêu chuẩn của thiện ác là ở chỗ nào? Phật pháp lấy giới luật làm tiêu chuẩn, giới cùng thiện không giống nhau. Mục đích của giới là được định và mục đích của thiện là được phước báu. Định mới giúp chúng ta vượt sanh tử còn nếu chỉ có phước báu, chúng ta vẫn ở trong tam giới mà hưởng phước. Chúng ta học Phật không phải để tu phước, để hưởng phước mà là muốn vượt tam giới, không còn sanh tử luân hồi./.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!